

บทที่ 5

สรุปผล อภิปรายผลและข้อเสนอแนะงานวิจัย

การศึกษาวิจัยเรื่องการพัฒนาศักยภาพการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ ตำบลบางสระแก้ว จังหวัดจันทบุรี เป็นงานวิจัยแบบผสมผสาน (Mixed Methods Research) โดยวัตถุประสงค์ของงานวิจัยคือ 1. เพื่อศึกษาองค์ประกอบการท่องเที่ยว ตำบลบางสระแก้ว จังหวัดจันทบุรี 2. เพื่อศึกษาการพัฒนาศักยภาพการท่องเที่ยว ตำบลบางสระแก้ว จังหวัดจันทบุรี 3. เพื่อเสนอแนวทางการพัฒนาศักยภาพทางการตลาดการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ ตำบลบางสระแก้ว จังหวัดจันทบุรี และ 4. เพื่อเสนอแนวทางการพัฒนาศักยภาพการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ ตำบลบางสระแก้ว จังหวัดจันทบุรี โดยผู้วิจัยได้ทำการศึกษาเอกสาร ตำรา งานวิจัยอื่นๆที่เกี่ยวข้อง การดำเนินวิจัย และสรุปผลการศึกษาเรียบร้อยแล้ว ดังนั้นในบทนี้จึงขอสรุปผล อภิปรายผลและข้อเสนอแนะงานวิจัย ตามวัตถุประสงค์ดังนี้

สรุปผล

วัตถุประสงค์ที่ 1 เพื่อศึกษาองค์ประกอบการท่องเที่ยว ตำบลบางสระแก้ว จังหวัดจันทบุรี

ผลการวิเคราะห์องค์ประกอบการท่องเที่ยว ตำบลบางสระแก้ว จังหวัดจันทบุรี ของกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 400 คน พบว่า องค์ประกอบการท่องเที่ยว ตำบลบางสระแก้ว จังหวัดจันทบุรี นั้นอยู่ในระดับมาก โดยมีค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) อยู่ที่ 3.79 โดยองค์ประกอบ ที่มีศักยภาพสูงสุดคือ ด้านจุดดึงดูดการท่องเที่ยว โดยค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) เท่ากับ 3.94 รองลงมาคือ ด้านความสะดวกเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยว โดยมีค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) อยู่ที่ 3.92 ตามด้วยด้านกิจกรรม โดยมีค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) เท่ากับ 3.91 ด้านการบริการมีค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) เท่ากับ 3.83 ด้านที่พัก โดยมีค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) เท่ากับ 3.58 และด้านสิ่งอำนวยความสะดวก โดยมีค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) เท่ากับ 3.57 ตามลำดับ

จากผลการวิเคราะห์องค์ประกอบการท่องเที่ยว ตำบลบางสระแก้ว จังหวัดจันทบุรี แสดงให้เห็นว่าตำบลบางสระแก้วนั้นมีศักยภาพขององค์ประกอบการท่องเที่ยวที่เพียงพอต่อการรองรับนักท่องเที่ยวไม่ว่าจะเป็นศักยภาพทางด้านจุดดึงดูดการท่องเที่ยว ด้านความสะดวกในการเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยว ด้านกิจกรรมการท่องเที่ยว ด้านการบริการท่องเที่ยว ด้านที่พัก และด้านสิ่งอำนวยความสะดวก ซึ่งสิ่งเหล่านี้ล้วนเป็นสิ่งสำคัญต่อการพัฒนาการท่องเที่ยวของตำบลบางสระแก้วและถือเป็นองค์ประกอบที่สำคัญในการตัดสินใจเลือกจุดหมายปลายทางของนักท่องเที่ยวเพื่อจะเดินทางมาท่องเที่ยวยังแหล่งท่องเที่ยวใดแหล่งท่องเที่ยวหนึ่งอีกด้วย

จากการสัมภาษณ์กลุ่มตัวอย่างตัวแทนคนในชุมชน เกี่ยวกับองค์ประกอบการท่องเที่ยว ตำบลบางสระแก้ว จังหวัดจันทบุรี รวม 6 ด้าน พบว่า

1. ด้านจุดดึงดูดการท่องเที่ยว

จากการสัมภาษณ์เกี่ยวกับจุดดึงดูดของตำบลบางสระแก้ว พบว่า หมู่ 1 บ้านเนิน จุดดึงดูดการท่องเที่ยว คือ การทำเสื่อกก และการทำสวนมะพร้าว หมู่ 2 บ้านกลาง จุดดึงดูดการท่องเที่ยว คือ วัดบางสระแก้ว และตลาดสี่มุมเมรุ หมู่ที่ 3 บ้านเนินกลาง จุดดึงดูดการท่องเที่ยว คือ

กิจกรรมการทำทะเลและงานจักรสาน หมู่ 4 บ้านกองหิน จุดดึงดูดการท่องเที่ยว คือ การทำปะมงพื้นบ้าน และ ชมป่าตะกาดใหญ่ หมู่ 5 บ้านแฉวนา จุดดึงดูดการท่องเที่ยว คือ บ้านปลา – ธนาคารปู การเลี้ยงผึ้งชันโรง และการทำอาหารแกงแป๊ะทะลา

2. ด้านการเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยว

จากการสัมภาษณ์การเข้าถึงแหล่งเที่ยวนั้นตัวแทนคนในพื้นที่ส่วนใหญ่ มองว่าการเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยวตำบลบางสระเก้า นั้น มีสภาพถนนที่ใช้ในการเดินทางไปยังแหล่งท่องเที่ยว สะดวกสบาย สภาพถนนสายหลักเป็นถนนลาดยางสวยงาม ส่วนถนนภายในชุมชนเป็นถนนคอนกรีตอย่างดี สามารถเข้าถึงได้ทั้งรถยนต์ส่วนบุคคล รถนำเที่ยว แหล่งท่องเที่ยวยังไม่มียังไม่มีรถโดยสารสาธารณะเข้าถึง

3. ด้านสิ่งอำนวยความสะดวก

จากการสัมภาษณ์ด้านสิ่งอำนวยความสะดวกตำบลบางสระเก้า มีที่จอดรถ มีห้องน้ำให้บริการ ส่วนใหญ่ห้องน้ำจะเป็นของส่วนบุคคลหรือของสถานที่นั้นๆ เช่น วัดบางสระเก้า ศูนย์ศิลป์เสื่อบางสระเก้า เป็นต้น ขาดตู้เอทีเอ็ม มีถังขยะที่เพียงพอ และมีป้ายสื่อความหมายหากแต่ป้ายสื่อความหมายนั้นชำรุด ทрудโทรม

4. ด้านกิจกรรมท่องเที่ยว

จากการสัมภาษณ์เกี่ยวกับกิจกรรมทางการท่องเที่ยวตัวแทนคนในพื้นที่ส่วนใหญ่ มองว่าแหล่งท่องเที่ยวตำบลบางสระเก้า นั้น มีกิจกรรมที่เป็นเอกลักษณ์ท้องถิ่นคือการทอเสื่อกก ซึ่งถือเป็นเอกลักษณ์เฉพาะของตำบลบางสระเก้าเนื่องจาก กก ที่นี้จะปลูกจาก 3 น้ำ คือ น้ำเค็ม น้ำกร่อย และน้ำจืด ทำให้คุณสมบัติของเสื่อกกที่บางสระเก้า จะมีความคงทน แน่นเหนียว และมีน้ำหนักเบา ซึ่งคนในชุมชนส่วนใหญ่จะมีทักษะการทอเสื่อกก และนิยมทำนากก

5. ด้านที่พัก

จากการสัมภาษณ์เกี่ยวกับที่พักในแหล่งท่องเที่ยวตำบลบางสระเก้าตัวแทนคนในพื้นที่ส่วนใหญ่ มองว่าแหล่งท่องเที่ยวตำบลบางสระเก้ายังไม่มียังไม่มีที่พักให้บริการสำหรับนักท่องเที่ยวที่เป็นของหมู่บ้านเอง จะมีเพียงที่พักแรมที่เป็นของส่วนบุคคลเท่านั้นที่จัดทำไว้บริการนักท่องเที่ยวแต่จะมีที่พักที่ใกล้เคียงแหล่งท่องเที่ยวไว้บริการนักท่องเที่ยว

6. ด้านการบริการจัดการเสริมในแหล่งท่องเที่ยว

จากการสัมภาษณ์การบริการจัดการเสริมในแหล่งเที่ยวนั้น ตัวแทนคนในพื้นที่ส่วนใหญ่ มองว่าแหล่งท่องเที่ยวตำบลบางสระเก้า นั้น ยังไม่มีการบริหารจัดการด้านการท่องเที่ยวอย่างเป็นรูปธรรม โดยภายในชุมชนยังไม่มีการจัดตั้งศูนย์บริการข้อมูลนักท่องเที่ยว ส่วนใหญ่นักท่องเที่ยวจะติดต่อสอบถามข้อมูลจากผู้นำชุมชน และหน่วยงานในพื้นที่ ในส่วนของเจ้าหน้าที่สำหรับให้บริการนักท่องเที่ยวในปัจจุบันจะมีผู้นำชุมชน และตัวแทนชาวบ้านส่วนหนึ่งทำหน้าที่ต้อนรับนักท่องเที่ยว และแนะนำแหล่งท่องเที่ยวของตำบลบางสระเก้า นอกจากนี้ยังมีร้านกาแฟ ร้านค้าชุมชน ร้านอาหารชุมชน และมีกลุ่มรถสามล้อ สำหรับนักท่องเที่ยวที่อยากเที่ยวชมวิถีชีวิตของชุมชนบางสระเก้าไว้บริการนักท่องเที่ยวอีกด้วย ซึ่งเพียงพอสำหรับนักท่องเที่ยวที่เดินทางมาท่องเที่ยวยังตำบลบางสระเก้า

วัตถุประสงค์ที่ 2 เพื่อศึกษาการพัฒนาศักยภาพการท่องเที่ยว ตำบลบางสระแก้ว จังหวัดจันทบุรี

ผลการวิเคราะห์ความคิดเห็นเกี่ยวกับศักยภาพการท่องเที่ยว ตำบลบางสระแก้ว จังหวัดจันทบุรี ของกลุ่มตัวอย่าง 400 คน พบว่าศักยภาพการท่องเที่ยว ตำบลบางสระแก้วนั้นอยู่ในระดับมากที่สุด โดยมีค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) อยู่ที่ 4.72 โดยศักยภาพการท่องเที่ยว ตำบลบางสระแก้วที่มีศักยภาพสูงสุดคือ ด้านองค์ประกอบด้านพื้นที่โดยมีค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) อยู่ที่ 4.80 รองลงมาคือ ด้านองค์ประกอบด้านการมีส่วนร่วม โดยมีค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) อยู่ที่ 4.78 ตามด้วยองค์ประกอบด้านกิจกรรมและกระบวนการ โดยมีค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) อยู่ที่ 4.76 และด้านองค์ประกอบด้านการจัดการ โดยมีค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) อยู่ที่ 4.80 ตามลำดับ

จากผลการวิเคราะห์ศักยภาพการท่องเที่ยวของตำบลบางสระแก้ว จังหวัดจันทบุรี แสดงให้เห็นถึงศักยภาพการท่องเที่ยวของตำบลบางสระแก้ว ไม่ว่าจะเป็นด้านพื้นที่ ด้านกิจกรรมและกระบวนการ ด้านการมีส่วนร่วม และด้านการจัดการ ซึ่งองค์ประกอบเหล่านี้ล้วนมีความจำเป็นและสำคัญต่อการพัฒนาการท่องเที่ยวของชุมชน ให้เกิดการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนด้วยความร่วมมือกันของทุกภาคส่วนทั้งคนในชุมชน นักท่องเที่ยวเอง และหน่วยงานต่างๆที่เกี่ยวข้อง เพื่อให้เกิดการบริหารจัดการการท่องเที่ยวที่ดีไว้รองรับนักท่องเที่ยวที่เดินทางมาเยือนและยังสามารถอนุรักษ์ทรัพยากรการท่องเที่ยวให้คงอยู่ต่อไป

วัตถุประสงค์ที่ 3 เพื่อเสนอแนวทางการพัฒนาศักยภาพทางการตลาดการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ ตำบลบางสระแก้ว จังหวัดจันทบุรี

ผลการวิเคราะห์ความคิดเห็นเกี่ยวกับศักยภาพทางการตลาดการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ ตำบลบางสระแก้ว จังหวัดจันทบุรี ของกลุ่มตัวอย่าง 400 คน พบว่าศักยภาพทางการตลาดการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ ตำบลบางสระแก้ว นั้นอยู่ในระดับมาก โดยมีค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) อยู่ที่ 4.12 โดยศักยภาพทางการตลาดการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ ตำบลบางสระแก้ว ที่มีศักยภาพสูงสุดคือ ด้านบุคคล โดยมีค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) อยู่ที่ 4.62 รองลงมาคือ กลยุทธ์ราคาและการบริการในแหล่งท่องเที่ยว โดยมีค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) อยู่ที่ 4.10 ตามด้วยกลยุทธ์ช่องทางการจัดจำหน่าย โดยมีค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) อยู่ที่ 4.07 ผลิตภัณฑ์การท่องเที่ยว โดยมีค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) อยู่ที่ 4.06 การส่งเสริมการตลาด โดยมีค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) อยู่ที่ 4.03 ลักษณะทางกายภาพของแหล่งท่องเที่ยว โดยมีค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) อยู่ที่ 4.02 และกระบวนการในการให้บริการ โดยมีค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) อยู่ที่ 3.95 ตามลำดับ

จากผลการวิเคราะห์ศักยภาพทางการตลาดการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ ตำบลบางสระแก้ว จังหวัดจันทบุรี แสดงให้เห็นถึงศักยภาพทางการตลาดการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ ของตำบลบางสระแก้ว ไม่ว่าจะเป็นศักยภาพทางด้าน บุคคล กลยุทธ์ราคาและการบริการในแหล่งท่องเที่ยว กลยุทธ์ช่องทางการจัดจำหน่าย ผลิตภัณฑ์การท่องเที่ยว การส่งเสริมการตลาด ลักษณะทางกายภาพของแหล่งท่องเที่ยว กระบวนการในการให้บริการ ซึ่งสิ่งที่กล่าวมานี้ล้วนเป็นกลไกด้านการตลาด และการบริหารจัดการด้านการตลาด เพื่อให้สินค้าและบริการของชุมชนบางสระแก้ว เป็นที่รู้จักอย่างแพร่หลาย และส่งผลให้เกิดการมีอาชีพและรายได้สู่ชุมชน อีกทั้งยังสามารถ ช่วยให้เกิดการอนุรักษ์ภูมิปัญญาท้องถิ่น เช่น การทอเสื่อกก การทำอาหารท้องถิ่น การทำเครื่องจักสาน ฯลฯ ซึ่งสิ่งเหล่านี้ล้วนเป็นสิ่ง

ที่สะท้อนวิถีชีวิตของคนในชุมชน ที่ควรแก่การนำเสนอสู่สังคมภายนอก เพื่อเชิญชวนให้มาสัมผัสและเรียนรู้ด้วยตนเอง

วัตถุประสงค์ที่ 4 เพื่อเสนอแนวทางการพัฒนาศักยภาพการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ ตำบลบางสระแก้ว จังหวัดจันทบุรี

ผลการวิเคราะห์ความคิดเห็นเกี่ยวกับศักยภาพการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ ตำบลบางสระแก้ว จังหวัดจันทบุรี ของกลุ่มตัวอย่าง 400 คน พบว่าศักยภาพการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ ตำบลบางสระแก้ว จังหวัดจันทบุรีนั้นอยู่ในระดับมากที่สุด โดยมีค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) อยู่ที่ 4.73 โดยศักยภาพการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ตำบลบางสระแก้วที่มีศักยภาพสูงสุดคือ ความจริงแท้ในวิธีการผลิต ผลิตภัณฑ์และประสบการณ์จริงโดยมีค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) อยู่ที่ 4.87 รองลงมาคือ สามารถเพิ่มทักษะและประสบการณ์ให้นักท่องเที่ยว โดยมีค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) อยู่ที่ 4.76 การแลกเปลี่ยนเรียนรู้ของนักท่องเที่ยวและคนท้องถิ่น โดยมีค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) อยู่ที่ 4.73 นักท่องเที่ยวมีส่วนร่วมในกิจกรรม โดยมีค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) อยู่ที่ 4.67 ตามด้วยทรัพยากรมีเอกลักษณ์และโดดเด่น โดยมีค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) อยู่ที่ 4.63 ตามลำดับ

จากผลการวิเคราะห์ศักยภาพทางการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ ตำบลบางสระแก้ว จังหวัดจันทบุรี ซึ่งแสดงให้เห็นถึงศักยภาพทางการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ของตำบลบางสระแก้ว ความจริงแท้ในวิธีการผลิต ผลิตภัณฑ์และประสบการณ์จริง สามารถเพิ่มทักษะและประสบการณ์ให้นักท่องเที่ยว การแลกเปลี่ยนเรียนรู้ของนักท่องเที่ยวและคนท้องถิ่น นักท่องเที่ยวมีส่วนร่วมในกิจกรรม และทรัพยากรมีเอกลักษณ์และโดดเด่น ซึ่งสิ่งเหล่านี้ล้วนเป็นปัจจัยหลักของการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ที่สามารถนำมาสร้างกิจกรรมเพื่อดึงดูดนักท่องเที่ยวและเป็นการอนุรักษ์ทรัพยากรทางการท่องเที่ยวที่มีคุณค่าไว้ให้กับคนรุ่นหลังได้สัมผัส และรักษาภูมิปัญญาของชุมชนอีกทางด้วย

จากการประชุมกลุ่มย่อยของกลุ่มตัวอย่างผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้อง พบว่า ชุมชนตำบลบางสระแก้ว ควรมุ่งเน้นการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ ซึ่งเป็นการท่องเที่ยวที่เน้นพัฒนาศักยภาพของนักท่องเที่ยว โดยผ่านการมีส่วนร่วมในกิจกรรมการเรียนรู้ด้วยประสบการณ์จริงที่ชุมชนมอบให้ มีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ระหว่างกันของชุมชนกับนักท่องเที่ยว นักท่องเที่ยวจะได้รับประสบการณ์ดี ๆ สามารถสร้างแรงบันดาลใจในการดำเนินชีวิตได้ ส่วนชุมชนจะได้รักษาวิถีชีวิต วัฒนธรรมดั้งเดิมของชุมชนไว้ไม่ให้สูญหาย และการท่องเที่ยวของชุมชนจะเข้มแข็งและยั่งยืน มีหลักการพัฒนา 5 ด้านต่อไปนี้

1. พัฒนาด้านความสามารถในการเพิ่มทักษะและประสบการณ์ให้นักท่องเที่ยว
2. พัฒนาให้นักท่องเที่ยวมีส่วนร่วมในกิจกรรมของชุมชน
3. พัฒนาให้ทรัพยากรการท่องเที่ยวมีเอกลักษณ์และโดดเด่น
4. พัฒนาให้การท่องเที่ยวบางสระแก้วมีความจริงแท้ในวิธีการผลิต ผลิตภัณฑ์และประสบการณ์จริง
5. พัฒนาให้เกิดการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ของนักท่องเที่ยวและคนท้องถิ่น

อภิปรายผล

การศึกษาวิจัยเรื่องการพัฒนาศักยภาพการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ ตำบลบางสระแก้ว จังหวัดจันทบุรี เป็นงานวิจัยแบบผสมผสาน (Mixed Methods Research) โดยวัตถุประสงค์ของงานวิจัยคือ 1. เพื่อศึกษาองค์ประกอบการท่องเที่ยว ตำบลบางสระแก้ว จังหวัดจันทบุรี 2. เพื่อศึกษาการพัฒนาศักยภาพการท่องเที่ยว ตำบลบางสระแก้ว จังหวัดจันทบุรี 3. เพื่อเสนอแนวทางการพัฒนาศักยภาพทางการตลาดการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ ตำบลบางสระแก้ว จังหวัดจันทบุรี และ 4. เพื่อเสนอแนวทางการพัฒนาศักยภาพการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ ตำบลบางสระแก้ว จังหวัดจันทบุรี สามารถอภิปรายผลงานวิจัยตามวัตถุประสงค์ ดังนี้

วัตถุประสงค์ที่ 1 เพื่อศึกษาองค์ประกอบการท่องเที่ยว ตำบลบางสระแก้ว จังหวัดจันทบุรี

ตำบลบางสระแก้วมีศักยภาพขององค์ประกอบการท่องเที่ยวที่เพียงพอต่อการรองรับนักท่องเที่ยวไม่ว่าจะเป็นศักยภาพทางด้านจุดดึงดูดการท่องเที่ยว ด้านความสะดวกในการเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยว ด้านกิจกรรมการท่องเที่ยว ด้านการบริการท่องเที่ยว ด้านที่พัก และด้านสิ่งอำนวยความสะดวก ซึ่งสิ่งเหล่านี้ล้วนเป็นสิ่งสำคัญต่อการพัฒนาการท่องเที่ยวของตำบลบางสระแก้วและถือเป็นองค์ประกอบที่สำคัญในการตัดสินใจเลือกจุดหมายปลายทางของนักท่องเที่ยวซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดองค์ประกอบของแหล่งท่องเที่ยว ของ Pelasol,J (2012) ที่กล่าวว่า องค์ประกอบของแหล่งท่องเที่ยวและผลิตภัณฑ์การท่องเที่ยว ว่าแหล่งท่องเที่ยวและผลิตภัณฑ์การท่องเที่ยว จำเป็นต้องมีองค์ประกอบทั้งสิ้น 6A's คือ สิ่งดึงดูดใจ (Attraction) การเข้าถึง (Accessibility) สิ่งอำนวยความสะดวก (Amenity) ที่พัก(Accommodation) กิจกรรมต่างๆ (Activity) และการบริการจัดการเสริมในแหล่งท่องเที่ยว (Ancillary service)

วัตถุประสงค์ที่ 2 เพื่อศึกษาการพัฒนาศักยภาพการท่องเที่ยว ตำบลบางสระแก้ว จังหวัดจันทบุรี

ผลการวิเคราะห์ความคิดเห็นเกี่ยวกับศักยภาพการท่องเที่ยว ตำบลบางสระแก้ว จังหวัดจันทบุรี ของกลุ่มตัวอย่าง 400 คน พบว่าศักยภาพการท่องเที่ยว ตำบลบางสระแก้วนั้นอยู่ในระดับมากที่สุด โดยมีค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) อยู่ที่ 4.72 โดยศักยภาพการท่องเที่ยว ตำบลบางสระแก้วที่มีศักยภาพสูงสุดคือ ด้านองค์ประกอบด้านพื้นที่โดยมีค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) อยู่ที่ 4.80 รองลงมาคือ ด้านองค์ประกอบด้านการมีส่วนร่วม โดยมีค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) อยู่ที่ 4.78 ตามด้วยองค์ประกอบด้านกิจกรรมและกระบวนการ โดยมีค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) อยู่ที่ 4.76 และด้านองค์ประกอบด้านการจัดการ โดยมีค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) อยู่ที่ 4.80 ตามลำดับ ซึ่งสอดคล้องกับ แนวคิดศักยภาพและการประเมินศักยภาพแหล่งท่องเที่ยว ของ วิภาศิริระทุ (2551) ที่กล่าวว่า ศักยภาพของแหล่งท่องเที่ยวจะครอบคลุมองค์ประกอบการท่องเที่ยวทั้ง 4 ด้าน คือ ด้านพื้นที่ ด้านการจัดการ ด้านกิจกรรม และด้านการมีส่วนร่วม

วัตถุประสงค์ที่ 3 เพื่อเสนอแนวทางการพัฒนาศักยภาพทางการตลาดการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ ตำบลบางสระแก้ว จังหวัดจันทบุรี

ผลการวิเคราะห์ความคิดเห็นเกี่ยวกับศักยภาพทางการตลาดการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ ตำบลบางสระแก้ว จังหวัดจันทบุรี ของกลุ่มตัวอย่าง 400 คน พบว่าศักยภาพทางการตลาดการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ ตำบลบางสระแก้ว นั้นอยู่ในระดับมาก โดยมีค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) อยู่ที่ 4.12

โดยศักยภาพทางการตลาดการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ ตำบลบางสระแก้ว ที่มีศักยภาพสูงสุดคือ ด้านบุคคล โดยมีค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) อยู่ที่ 4.62 รองลงมาคือ กลยุทธ์ราคาและการบริการในแหล่งท่องเที่ยว โดยมีค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) อยู่ที่ 4.10 ตามด้วยกลยุทธ์ช่องทางการจัดจำหน่าย โดยมีค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) อยู่ที่ 4.07 ผลผลิตภัณฑการท่องเที่ยว โดยมีค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) อยู่ที่ 4.06 การส่งเสริมการตลาด โดยมีค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) อยู่ที่ 4.03 ลักษณะทางกายภาพของแหล่งท่องเที่ยว โดยมีค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) อยู่ที่ 4.02 และกระบวนการในการให้บริการ โดยมีค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) อยู่ที่ 3.95 ตามลำดับ จากผลการวิเคราะห์ศักยภาพทางการตลาดการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ ตำบลบางสระแก้ว จังหวัดจันทบุรี แสดงให้เห็นถึงศักยภาพทางการตลาดการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ ของตำบลบางสระแก้ว ไม่ว่าจะเป็นศักยภาพทางด้าน บุคคล กลยุทธ์ราคา และการบริการในแหล่งท่องเที่ยว กลยุทธ์ช่องทางการจัดจำหน่าย ผลผลิตภัณฑการท่องเที่ยว การส่งเสริมการตลาด ลักษณะทางกายภาพของแหล่งท่องเที่ยว กระบวนการในการให้บริการ ซึ่งสิ่งที่กล่าวมานี้ล้วนเป็นกลไกด้านการตลาด และการบริหารจัดการด้านการตลาด เพื่อให้สินค้าและบริการของชุมชนบางสระแก้ว เป็นที่รู้จักอย่างแพร่หลาย และส่งผลให้เกิดการมีอาชีพและรายได้สู่ชุมชน อีกทั้งยังสามารถ ช่วยให้เกิดการอนุรักษ์ภูมิปัญญาท้องถิ่น เช่น การทอเสื่อกก การทำอาหารท้องถิ่น การทำเครื่องจักสาน ฯลฯ ซึ่งสิ่งเหล่านี้ล้วนเป็นสิ่งที่สะท้อนวิถีชีวิตของคนในชุมชน ที่ควรแก่การนำเสนอสู่สังคมภายนอก เพื่อเชิญชวนให้มาสัมผัสและเรียนรู้ด้วยตนเองซึ่งสอดคล้องกับความหมายของการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ ที่นาฬิกาอติภักดิ์ แสงสนิท (2555) กล่าวว่า เป็นการท่องเที่ยวที่นักท่องเที่ยวได้เรียนรู้จริงจากชุมชน เพื่อสร้างประสบการณ์ตรงร่วมกับเจ้าของวัฒนธรรมผ่านกิจกรรมทางการท่องเที่ยวที่มีอยู่ในชุมชน โดยกิจกรรมนั้นไม่ใช่กิจกรรมที่เน้นรายได้ แต่เป็นกิจกรรมที่เน้นคุณค่าของชุมชนเท่านั้น

วัตถุประสงค์ที่ 4 เพื่อเสนอแนวทางการพัฒนาศักยภาพการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ ตำบลบางสระแก้ว จังหวัดจันทบุรี

ผลการวิเคราะห์ความคิดเห็นเกี่ยวกับศักยภาพการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ ตำบลบางสระแก้ว จังหวัดจันทบุรี ของกลุ่มตัวอย่าง 400 คน พบว่าศักยภาพการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ ตำบลบางสระแก้ว จังหวัดจันทบุรีนั้นอยู่ในระดับมากที่สุด โดยมีค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) อยู่ที่ 4.73 โดยศักยภาพการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ตำบลบางสระแก้วที่มีศักยภาพสูงสุดคือ ความจริงแท้ในวิธีการผลิต ผลผลิตภัณฑและประสบการณ์จริง โดยมีค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) อยู่ที่ 4.87 รองลงมาคือ สามารถเพิ่มทักษะและประสบการณ์ให้นักท่องเที่ยว โดยมีค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) อยู่ที่ 4.76 การแลกเปลี่ยนเรียนรู้ของนักท่องเที่ยวและคนท้องถิ่น โดยมีค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) อยู่ที่ 4.73 นักท่องเที่ยวมีส่วนร่วมในกิจกรรม โดยมีค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) อยู่ที่ 4.67 ตามด้วยทรัพยากรมีเอกลักษณ์และโดดเด่น โดยมีค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) อยู่ที่ 4.63 ตามลำดับ และจากข้อมูลที่ได้จากการประชุมกลุ่มย่อยของกลุ่มตัวอย่างผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้อง พบว่า ชุมชนตำบลบางสระแก้วควรมุ่งเน้นการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ ซึ่งเป็นการท่องเที่ยวที่เน้นพัฒนาศักยภาพของนักท่องเที่ยว โดยผ่านการมีส่วนร่วมในกิจกรรมการเรียนรู้ด้วยประสบการณ์จริงที่ชุมชนมอบให้ มีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ระหว่างกันของชุมชนกับนักท่องเที่ยว นักท่องเที่ยวจะได้รับประสบการณ์ดี ๆ สามารถสร้างแรงบันดาลใจ

ใจในการดำเนินชีวิตได้ ส่วนชุมชนจะได้รักษาวิถีชีวิต วัฒนธรรมดั้งเดิมของชุมชนไว้ไม่ให้สูญหาย และการท่องเที่ยวของชุมชนจะเข้มแข็งและยั่งยืน มีหลักการพัฒนา 5 ด้านต่อไปนี้

1. พัฒนาด้านความสามารถในการเพิ่มทักษะและประสบการณ์ให้นักท่องเที่ยว
2. พัฒนาให้นักท่องเที่ยวมีส่วนร่วมในกิจกรรมของชุมชน
3. พัฒนาให้ทรัพยากรทางการท่องเที่ยวมีเอกลักษณ์และโดดเด่น
4. พัฒนาให้การท่องเที่ยวบาสาระเก่ามีความจริงแท้ในวิธีการผลิต ผลิตภัณฑ์และประสบการณ์จริง
5. พัฒนาให้เกิดการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ของนักท่องเที่ยวและคนท้องถิ่น ซึ่งสอดคล้องกับ คุณลักษณะของการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ ที่ Richards & Raymond (2000) กล่าวว่า คุณลักษณะของการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ ประกอบไปด้วย 5 องค์ประกอบ ได้แก่ 1) สามารถเพิ่มทักษะและประสบการณ์ให้นักท่องเที่ยว 2) นักท่องเที่ยวมีส่วนร่วมในกิจกรรม 3) ทรัพยากรมีเอกลักษณ์และโดดเด่น 4) ความจริงแท้ในวิธีการผลิต ผลิตภัณฑ์และประสบการณ์จริง 5) การแลกเปลี่ยนเรียนรู้ของนักท่องเที่ยวและคนท้องถิ่น และนอกจากนั้นยังสอดคล้องกับ หลักการท่องเที่ยวโดยชุมชน ของ พจนานุกรม (2546) ที่กล่าวว่า หลักการของการท่องเที่ยวโดยชุมชน 10 ข้อ ได้แก่ ชุมชนเป็นเจ้าของ ชาวบ้านมีส่วนร่วมในการตัดสินใจและกำหนดทิศทาง ส่งเสริมความภาคภูมิใจในตนเอง ยกระดับคุณภาพชีวิต เน้นสิ่งแวดล้อมที่ยั่งยืน รักษาวัฒนธรรมดั้งเดิมของชุมชน เกิดการเรียนรู้ระหว่างผู้มาเยือนกับเจ้าบ้าน เคารพในวัฒนธรรมที่แตกต่าง มีผลตอบแทนที่เป็นธรรมแก่คนในท้องถิ่น และกระจายรายได้สู่สาธารณประโยชน์

ข้อเสนอแนะงานวิจัย

1. ตำบลบางสระเก่ามีทรัพยากรทางการท่องเที่ยวที่โดดเด่นมีคุณค่า ดังนั้นในการดำเนินการท่องเที่ยว ทรัพยากรทางการท่องเที่ยวของบางสระเก่าจะต้องผ่านการออกแบบประสบการณ์ ผ่านกิจกรรมต่างๆของชุมชน เพื่อส่งต่อให้นักท่องเที่ยว ในการลงมือทำ แลกเปลี่ยนเรียนรู้ สร้างสรรค์ผลงาน พัฒนาตนเอง จนนำไปสู่แรงบันดาลใจ ทำให้เกิดคุณค่าในตัวเอง หากชุมชนทำได้ชุมชนจะได้รู้พื้นที่ที่สูญหาย และมีความเป็นอยู่ที่ดีขึ้น

2. ชุมชนควรพัฒนาศักยภาพ วางรากฐานให้ชุมชนมีความเข้มแข็ง เตรียมความพร้อมชุมชนเพื่อนำไปสู่มาตรฐานและทำให้นักท่องเที่ยวเกิดความเชื่อมั่นมาใช้บริการให้ได้ และชุมชนควรมีการเชื่อมเข้าสู่ตลาดมูลค่าสูงหรือการท่องเที่ยวเชิงธุรกิจ ที่สามารถทำงานร่วมกับผู้ประกอบการได้ จะทำให้ชุมชนเป็นที่รู้จักของนักท่องเที่ยวเพิ่มมากขึ้น

3. ประชาชนในพื้นที่หรือหน่วยงานท้องถิ่นควรมีการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน เช่น การพัฒนาเรื่องของเครื่องอุปโภค บริโภค สัญญาณโทรศัพท์ การพัฒนาภูมิทัศน์ภายในแหล่งท่องเที่ยว ให้มีความสะอาด สวยงามและน่าดึงดูดแต่ยังคงรักษาเอกลักษณ์ของพื้นที่เอาไว้ ควรจัดทำป้ายสื่อความหมายภายในแหล่งท่องเที่ยวและชุมชนให้ชัดเจน

4. ชุมชนควรมีการประสานกับบริษัทนำเที่ยวและมัคคุเทศก์ ให้มาดำเนินการศึกษาทรัพยากรการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ของชุมชน เพื่อเปิดโอกาสให้แหล่งท่องเที่ยวของชุมชนเข้าไปอยู่ในรายการนำเที่ยวของบริษัท และบริษัทนำเที่ยวควรมีการประสานงานกับคนในท้องถิ่นหรือกลุ่มการท่องเที่ยวให้ชัดเจนเพื่อนัดหมาย ถึงวันและเวลาจำนวนนักท่องเที่ยว และอื่นๆล่วงหน้า เพื่อให้ชุมชน

ได้มีเวลาในการเตรียมตัวในการต้อนรับและบริการนักท่องเที่ยว นอกจากนี้มีคณาจารย์ที่ควรศึกษาข้อมูลเบื้องต้นเกี่ยวกับชุมชน หรือกิจกรรมต่างๆ รวมถึงกฎ ระเบียบ ข้อบังคับ ของชุมชน และต้องแจ้งนักท่องเที่ยวเกี่ยวกับสิ่งต่าง ๆ ที่นักท่องเที่ยวควรทำหรือไม่ควรทำเพื่อให้นักท่องเที่ยวได้เตรียมตัวไว้ล่วงหน้า

5. ชุมชนควรดำเนินการจัดการการท่องเที่ยวอย่างแท้จริงโดยจัดหาบุคคลที่เหมาะสมในการเป็นผู้นำทางการท่องเที่ยว และดำเนินการจัดตั้งศูนย์บริการนักท่องเที่ยวเพื่อเป็นศูนย์กลางในการประสานงานด้านการท่องเที่ยว และจัดทำแผนผังตำบลบางสระเกล้ารวมถึงแหล่งท่องเที่ยวภายในตำบลบางสระเกล้าด้วย

6. ควรมีการประชาสัมพันธ์การท่องเที่ยวและกิจกรรมทางการท่องเที่ยวต่างๆของชุมชนให้เป็นที่รู้จักแก่นักท่องเที่ยวอย่างต่อเนื่อง เช่น การประชาสัมพันธ์กิจกรรมทางการท่องเที่ยวในแต่ละฤดู ให้มีความต่อเนื่องผ่านช่องทางที่เข้าถึงสะดวก เช่น ไลน์ เฟสบุ๊ก เว็บไซต์ชุมชน ของหน่วยงานทางการท่องเที่ยวต่าง ๆ ที่สำคัญควรมีผู้ดำเนินการดูแลสื่อต่างๆเหล่านี้ด้วย

ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรศึกษาการพัฒนางานวิจัยในมุมมองของนักท่องเที่ยวชาวต่างชาติเกี่ยวกับทรัพยากรการท่องเที่ยว กระบวนการ หรือกิจกรรมทางการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ของชุมชนตำบลบางสระเกล้า เพื่อรองรับการเข้ามาของนักท่องเที่ยวชาวต่างชาติ

2. ควรศึกษาการพัฒนาโฮมสเตย์ของบางสระเกล้า เพื่อรองรับนักท่องเที่ยวในอนาคต

3. ควรศึกษาเกี่ยวกับกระบวนการพัฒนาทรัพยากรการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ให้เป็นสินค้าและบริการทางการท่องเที่ยว เพื่อสร้างความหลากหลายให้กิจกรรมการท่องเที่ยวและช่วยลดปัญหาการเสื่อมโทรมของทรัพยากรทางการท่องเที่ยว

4. ควรศึกษาถึงศักยภาพของ ทรัพยากรการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์แต่ละประเภท เพื่อประเมินศักยภาพของทรัพยากรการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ ตำบลบางสระเกล้า เพื่อตอบสนองความต้องการของนักท่องเที่ยวและสร้างความประทับใจแก่นักท่องเที่ยวซึ่งเป็นการรักษาและเพิ่มฐานนักท่องเที่ยว